

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

ગુજરાતી વિષયની અભ્યાસ સમિતિ

દ્વારા સંયોજિત

રેગ્યુલર /એક્સટર્નલ અભ્યાસક્રમ

એમ.એ. સેમેસ્ટર-૧ થી ૪ (નવીન)

[સને વર્ષ : ૨૦૨૪-૨૦૨૫, ૨૦૨૫-૨૦૨૬, ૨૦૨૬-૨૦૨૭]

એમ. એ. સેમેસ્ટર- ૩

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫, ૨૦૨૫-૨૬, ૨૦૨૬-૨૭)

Core course: 007

ગુજરાતી પેપર - ૧૧ ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના તથા તે સંદર્ભે કૃતિઓનો પરિચય મળે

એકમ - ૧. ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના અને ભાતીગળ વિશેષતા

ભારતીય સાહિત્યની મુખ્ય ધારાઓ -પ્રાચીનકાળ (વેદ, રામાયણ, મહાભારત સંદર્ભે)

મધ્યકાળ (ભક્તિસાહિત્ય સંદર્ભે) અર્વાચીનકાળ (ગાંધી તથા આધુનિકતાના પ્રભાવ સંદર્ભે)

એકમ - ૨. ભારતીય સાહિત્યકારોનો પરિચય

૧. રવીન્દ્રનાથ ટાગોર ૨. કાલિદાસ ૩. ગિરીશ કર્નાડ

૪. વિ. સ. ખાંડેકર ૫. કૃષ્ણા સોબતી

એકમ - ૩. કર્ણભાર - ભાસ , સરસ્વતી પ્રકાશન

એકમ - ૪. ન હન્યતે - મૈત્રેયી દેવી અનુ. નગીનદાસ પારેખ રત્નાદે પ્રકાશન.

સંદર્ભગ્રંથ :

૧. ભારતીય સાહિત્ય - પ્રવીણ દરજી

૨. ભારતીય સાહિત્ય પરમ્પરાનો વિસ્તાર - ભોળાભાઈ પટેલ

૩. ભારતીય સાહિત્ય - કે. સચ્ચિદાનંદ- રાજકમલ પ્રકાશન, ન્યુ દિલ્હી

૪. ભારતીય નવલકથા - ડૉ. બીપીન આશર

૫. ભારતીય નવલકથા - ભરત મહેતા

૬. ભારતીય નવલકથા - રમણલાલ જોશી યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,

૭. જ્ઞાન ગંગોત્રી શ્રેણી - ભારતીય સાહિત્ય -૧૨/૧૩ એસ. પી. યુનિ. - ગૂર્જર વિકેતા

૮. કાલપુરુષ - ભોળાભાઈ પટેલ - ગૂર્જર પ્રકાશન

૯. ભારતીય સાહિત્યની ભૂમિકા- ડૉ. રામ વિલાસ શર્મા

૧૦. જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કૃત નવલકથા - ભરત મહેતા

એમ. એ. સેમેસ્ટર- ૩

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫, ૨૦૨૫-૨૬, ૨૦૨૬-૨૭)

Core course: 008

ગુજરાતી પેપર -૧૨ પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસા

હેતુ : પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસકોની સૌંદર્યાત્મક વિચારધારાઓનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓને મળી રહે.

એકમ - ૧. પ્લેટો, એરિસ્ટોટલ

એકમ - ૨. લોન્જાઈનસ

એકમ - ૩. ટી.એસ.એલિયટ

એકમ - ૪. સુઝાન લેન્ગર

સંદર્ભગ્રંથો :-

૧. પ્લેટો, એરિસ્ટોટલની કાવ્ય વિચારણા - જયંત કોઠારી
૨. એલિયટનો કાવ્ય વિચાર - સુમન શાહ
૩. કવિ વિવેચક એલિયટ - સુમન શાહ
૪. એરિસ્ટોટલનું કાવ્યશાસ્ત્ર - અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ
૫. એરિસ્ટોટલનું કાવ્યશાસ્ત્ર - અનુ. જયા મહેતા
૬. પ્લેટોનું સાહિત્યશાસ્ત્ર - સુરેશ દલાલ
૭. પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસા - બહેચરભાઈ પટેલ
૮. ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસા - રમેશ ત્રિવેદી
૯. કાવ્યપુરુષ - નટવરસિંહ પરમાર
૧૦. શબ્દ દેશનો, શબ્દ વિદેશનો- ચંદ્રકાંત શેઠ
૧૧. સાહિત્યમાં વિવેક - વર્સફોલ્ડ - અનુ. નગીનદાસ પારેખ
૧૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો - એબરકોમ્બી - અનુ. નગીનદાસ પારેખ

એમ. એ. સેમેસ્ટર- ૩

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ , ૨૦૨૫ -૨૬ , ૨૦૨૬-૨૭)

Core course: 009

ગુજરાતી પેપર -૧૩ લોકસાહિત્ય - ૧

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ લોકસાહિત્યથી માહિતગાર થાય.

એકમ -૧. લોકસાહિત્યની વિભાવના

૧. લોક, લોકસાહિત્ય અને લોકવિદ્યા વ્યાખ્યા તથા વિભાવના
૨. લોકસાહિત્યનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો
૩. લોકસાહિત્ય અને લોકવિદ્યા વચ્ચેનો સંબંધ
૪. લોકસાહિત્ય અને શિષ્ટ સાહિત્ય વચ્ચેનો સંબંધ

એકમ - ૨. લોકગીત અને કથાગીત

૧. લોકગીત : સંજ્ઞા સ્વરૂપ અને પ્રકારો
૨. કથાગીત : સંજ્ઞા સ્વરૂપ અને પ્રકારો
૩. લોકગીત તથા કથાગીતોમાં પ્રગટ થતું કુટુંબજીવન તથા સમાજજીવન

એકમ - ૩. લોકનાટ્ય ભવાઈ

૧. 'ભવાઈ' શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેના ઉદ્ભવ વિકાસની ચર્ચા
૨. ભવાઈના ઘટક તત્વો

એકમ - ૪. કૃતિનો અભ્યાસ: ' રઢિયાળી રાત' (લઘુ આવૃત્તિ) સંપાદક :ઝવેરચંદ મેઘાણી,

ચયન : :અશોક મેઘાણી- જયંત મેઘાણી, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

(પસંદગીનાં ગીતો)

દામ્પત્યના ગીતો : ૧. નિમંત્રણ ૨. સાયબાની શીખ ૩. માનેતીની આંખ ૪. અબોલા ભવ રહ્યા
૫. રસિયાને સાદ ૬. ઓછી ઉંમરમાં

કૌટુંબિક અને સામાજિક જીવન : ૧. વઢિયારી સાસુ ૨. સૈયર મેંદી લેશું રે ! ૩. બેની પધાર્યા

૪. ઘણી ઘણી હામો ૫. ઓળખ્યો ૬. દીકરાની ઝંખના ૭. નણદલ પરોણલાં ૮. મોરલાની માયા

કથાગીત : ૧. નો દીઠી ૨. મોટા ખોરડા ૩. મોરબીની વાણિયાણ ૪. કાસમ, તારી વીજળી !

૫. તેજમલ ૬. નયાવ્યા !

સંદર્ભ ગ્રંથ:-

૧. 'ગુજરાતી લોકસાહિત્ય વિમર્શ' - બળવંત જાની - પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ
૨. ગુજરાતી લોકવિદ્યા- ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક, નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, નવી દિલ્હી
૩. ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ - ડૉ. હસુતાબેન સેદાણી, યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૪. 'લોકસાહિત્ય' સં. પ્રભાશંકર તરૈયા, નરોત્તમ પલાણ, પ્ર. ગુજ. સા. પરિષદ, અમદાવાદ

- પ. લોકસાહિત્ય : વિભાવના અને પ્રકાર - હસુ યાજ્ઞિક, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ
- ક. લઙ્ગીત : એક અભ્યાસ - જયાનંદ જોશી
- ગ. લોકગીત : એક અધ્યયન - અમૃત પટેલ
- ઘ. લોકગીત તત્વ અને તંત્ર - સંપાદક - બળવંત જાની
- ઙ. લોકવાડંમય - કનુભાઈ જાની
- ચ. કંકુ રે વાયું - (લઙ્ગીતો) અમૃત પટેલ
૧૧. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન-ઝવેરચંદ મેઘાણી, પ્રસાર ૧૯૮૮, આતાભાઈ એવન્યુ, ભાવનગર

એમ. એ. સેમેસ્ટર- ૩

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ , ૨૦૨૫ -૨૬ , ૨૦૨૬-૨૭)

Elective Course: 003A

ગુજરાતી પેપર -૧૪ (A) સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્ર

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્રના પારસ્પરિક સંબંધો કૃતિઓને અનુલક્ષીને સમજી શકે.

એકમ - ૧. સાહિત્ય અને સમાજની વ્યાખ્યા અને વિભાવના

એકમ - ૨. સાહિત્ય અને સમાજનો પારસ્પરિક સંબંધ અને ગુજરાતી વિવેચકોએ કરેલી તેની ચર્ચાઓ.

એકમ - ૩. બહિષ્કૃત ફૂલો - નિરવ પટેલ દલિત સાહિત્ય અકાદમી
(પસંદગીની રચનાઓ)

૧. ફૂલવાળો
૨. ઓપરેશન ઈક્વોલિટી
૩. કાલચક્ર
૪. મારો શામળિયો
૫. મારા ભાગનો વરસાદ
૬. સૂંઢલ
૭. હીરાકુંડ
૮. કાસ્ટ સર્ટિફિકેટ
૯. દલિત દંપત્તિને ઠાલો દિલાસો
૧૦. અભણ હોત તો સારું

11. રૂયા ને પત્ર
12. કોલેજિયન શબરીની વ્યથા
13. ધર્મચક્ર
14. મારે માણસ નથી બનવું
15. સૂટ પહેરેલો સૂરજ
16. દાદા આંબેડકરના સંતાન
17. જેતલપુર હત્યાકાંડ
18. ગોલાણાના પીટરને
19. કવિની પ્રેયસી
20. એક પ્રેમ કવિતા

એકમ - ૪. મળેલાજીવ - પન્નાલાલ પટેલ

સંદર્ભગ્રંથો :-

૧. સાહિત્ય અને સમાજ- વિદ્યુત જોશી - સેન્ટર ફોર સોસિયલ સ્ટડીઝ, સુરત પ્રકાશન-૨૦૦૪
૨. સાહિત્ય અને સામાજિક ચેતના-સુધીરચંદ્ર સેન્ટર ફોર સોસિયલ સ્ટડીઝ, સુરત પ્રકાશન-૨૦૦૪
૩. કલાનું સમાજશાસ્ત્ર - અક્ષય દેસાઈ - આર. આર. શેઠ પ્રકાશન
૪. ગોવર્ધનરામ : કેટલાક સમાજશાસ્ત્રીય પાસાઓ - સુધીરચંદ્ર, સેન્ટર ફોર સોસિયલ સ્ટડીઝ, સુરત પ્રકાશન-૧૯૮૮
૫. 'અર્થાત્'નો વિશેષાંક - ૨૦૧૦-૧૧ સેન્ટર ફોર સોસિયલ સ્ટડીઝ, સુરત
૬. સાહિત્ય કાં સમાજશાસ્ત્ર - મેનેજર પાંડે- હરિયાણા સાહિત્ય અકાદમી
૭. પ્રતિબદ્ધ - ભરત મહેતા
૮. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (નવલકથા) બાબુ દાવલપુરા
૯. કથાવિચાર - પ્રમોદકુમાર પટેલ
૧૦. સાહિત્યનો સામાજિક સંદર્ભ - આલોક ગુપ્તા
૧૧. ગુજરાતી નવલકથા : ફેરવિચારણા - જશવંત શેખડીવાળા
૧૨. સાહિત્ય સમાજનો આયનો - મીનળ દવે - અરુણોદય પ્રકાશન
૧૩. સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કૃત નવલકથાઓ- ગુણવંત વ્યાસ
૧૪. ગુજરાતી કથાવિશ્વ- નરેશ વેદ
૧૫. સાહિત્યનું સમાજશાસ્ત્ર - નરેશ શુક્લ- ફ્લેમિંગો પ્રકાશન

એમ. એ. સેમેસ્ટર- ૩

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ , ૨૦૨૫ -૨૬ , ૨૦૨૬-૨૭)

Multi Disciplinary : 003 A

ગુજરાતી પેપર -૧૫ (A) ગ્રંથકાર : રઘુવીર ચૌધરી

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ગ્રંથકાર અને કૃતિઓનો પરિચય મેળવે.

એકમ - ૧. સર્જક પરિચય : રઘુવીર ચૌધરીના સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબળો

એકમ - ૨. ગ્રંથકાર રઘુવીર ચૌધરીનું સાહિત્ય સર્જન

એકમ - ૩. સોમતીર્થ - રઘુવીર ચૌધરી રંગદ્વાર પ્રકાશન

એકમ - ૪. કાવ્ય વિશેષ : રઘુવીર ચૌધરી સં. રાજેશ પંડ્યા - સમીર ભટ્ટ
(પસંદગીની રચનાઓ)

૧. ખરતા તારા વિશે ૨. દાવાનળ ૩. બીજો આંચકો ૪. ઘરની ભાળ
૫. એક ગોળી મને પણ વાગી ૬. શબવાહિની ૭. કદાચ સરસ્વતી પહોંચશે
૮. આ એક નદી ૯. ફરતા ફૂલછોડ ૧૦. પાદરના પંખી ૧૧. ગ્રામમાતા
૧૨. ફૂટ પાથ અને શેઢો ૧૩. મને કેમ ના વાર્યો ૧૪. રાજસ્થાન ૧૫. બચાવનામું
૧૬. વ્રજવેરાન ૧૭. વહેતાં વૃક્ષ પવનમાં ૧૮. જુગજુગના જીવણ
૧૯. હે જી મારો સથવારો ખૂટ્યો ૨૦. દર્દ

સંદર્ભગ્રંથ:

૧. ગુજરાતી નવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા પ્ર. યુનિ.ગ્રંથ.નિર્માણ બોર્ડ
૨. નવલકથા અને હું - ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
૩. અમૃતા થી ધરાધામ ૧-૨ દૃષ્ટિ પટેલ- સુનીતા ચૌધરી રંગદ્વાર પ્રકાશન
૪. રઘુવીર વિશેષ - શરીફા વીજળીવાળા ,મીનળ દવે , રંગદ્વાર પ્રકાશન
૫. કથા લેખનની કેફિયત - રઘુવીર ચૌધરી, રંગદ્વાર પ્રકાશન
૬. કાવ્ય વિશેષ : રઘુવીર ચૌધરી સં. રાજેશ પંડ્યા - સમીર ભટ્ટ અરુણોદય પ્રકાશન

અથવા (વિકલ્પ)